

HUMAN RIGHTS ACTION | AKCIJA ZA LJUDSKA PRAVA

AGENCIJA ZA ELEKTRONSKE MEDIJE

G. Abaz Beli Džafić, direktor

Podgorica, 15.12.2015. godine

Predmet: **Prigovor NVO Akcija za ljudska prava zbog kršenja Zakona o elektronskim medijima i Pravilnika o programskim standardima u elektronskim medijima od strane TV Pink M**

Poštovani gospodine Džafić,

u skladu sa čl. 12 i čl. 144 Zakona o elektronskim medijima podnosimo prigovor protiv televizije *Pink M* zbog kršenja Zakona o elektronskim medijima i Pravilnika o programskim standardima u elektronskim medijima.

U januaru i novembru 2015. do 20. novembra 2015, televizija *Pink M* je emitovanjem 5 priloga u informativnim emisijama "Minut, dva" sprovela negativnu kampanju protiv izvršne direktorice NVO Akcija za ljudska prava, kršeći Zakon o elektronskim medijima i to:

član 55, stav 6: Emiter je dužan da doprinosi:

- 1) slobodnom, istinitom, cjelovitom, nepristrasnom i blagovremenom informisanju javnosti o događajima u zemlji i inostranstvu;
- 2) poštovanju i promociji osnovnih ljudskih prava i sloboda, demokratskih vrijednosti, institucija i pluralizma ideja;
- 3) unapređenju kulture javnog dijaloga i poštovanju jezičkih standarda.

i član 56, stav 4: Emitovanje radijskog ili televizijskog programa mora da ispunjava sljedeće uslove:

- 1) događaji se moraju vjerno prikazati, a različiti pristupi i mišljenja moraju biti primjereno zastupljeni;
- 2) vijesti moraju istinito i korektno predočiti činjenice i događaje, moraju biti nepristrasne i profesionalno korektne;
- 3) mišljenja i komentari moraju biti odvojeni i njihov izvor ili autor prepoznatljiv;
- 4) mora se podsticati nepristrasnost, uz poštovanje razlika u mišljenjima o političkim ili privrednim pitanjima.

odnosno Pravilnik o programskim standardima u elektronskim medijima i to:

član 7: Emiteri koji proizvode (uređuju i emituju) informativni program dužni su da to rade profesionalno i odgovorno i na taj način da doprinose:

- a) slobodnom, istinitom, cjelovitom, nepristrasnom i blagovremenom informisanju javnosti o događajima u zemlji i inostranstvu;

b) poštovanju i promociji osnovnih ljudskih prava i sloboda, demokratskih vrijednosti, institucija i pluralizma ideja.

član 8: (1) U proizvodnji informativnih programa, elektronski mediji su dužni da poštuju načela objektivnosti, nepristrasnosti, blagovremenosti, tačnosti, zabrane diskriminacije, slobode objavljivanja komentara i primjene pravila druge strane.
(2) Događaji se moraju vjerno prikazati, a različiti pristupi i mišljenja biti profesionalno i korektno zastupljeni.
(3) Mišljenja i komentari moraju biti odvojeni od činjeničnog izvještavanja, a njihov izvor ili autor prepoznatljivi.

i član 11: 1) Programski sadržaji, a naročito informativno-politički i programi o tekućim događajima moraju biti pravični i izbalansirani, što se postiže objavljivanjem suprotstavljenih stavova, bilo u istom programu ili u nizu drugih programa, koji predstavljaju cjelinu u obradi određene tematike.
(2) Programskim sadržajima se ne smiju tendenciozno promovirati interesi jedne političke stranke ili bilo koje grupe ili pojedinca, posebno ukoliko se takvi sadržaji emituju sistematično tokom određenog vremenskog perioda.
(3) Voditelji i reporteri, autori programa, moderatori u informativno-političkim i programima o tekućim događajima, te debatnim programima i diskusijama mogu izraziti lična mišljenja i stanovišta u vezi s kontroverznim političkim, privrednim i drugim temama od javnog interesa, koja moraju biti jasno naznačena, kako bi ih publika mogla jasno prepoznati kao takve.
(4) Osobe iz stava 3 ovog člana ne smiju da zloupotrebljavaju prednost stalnog pojavljivanja u programima da bi promovisali sopstvene stavove i mišljenja na način na koji bi mogli da naruše neophodnu nepristrasnost i izbalansiranost.
(5) Spikeri u programima vijesti su dužni da se ograniče na nepristrasno prenošenje informacija, bez iznošenja ličnih stavova, bilo verbalnom ili neverbalnom komunikacijom.

Predlažemo da Agencija u skladu sa članom 138, stav 1 i članom 140 Zakona o elektronskim medijima izvrši nadzor i izrekne upravno-nadzornu mjeru emiteru TV Pink M.

Obrazloženje

1) Dana **30.1.2015**, u više puta emitovanoj informativnoj emisiji "Minut, dva" je objavljena fotografija izvršne direktorice Akcije za ljudska prava, Tee Gorjanc-Prelević, kao ilustracija boldovanih navoda u tekstu:

„Podgorička policija raspisala je međunarodnu potjernicu za Moldavkom Svetlanom Čabotarenko, glavnom akterkom afere S.Č. koja je odlukom Višeg suda osuđena na godinu zatvora zbog davanja lažnog iskaza, saznaje Pobjeda. Podsjetimo, jedan od aktera afere S.Č, advokat Zoran Piperović, **kazao je ranije za Pink M televiziju da će ovaj slučaj za njega biti zatvoren tek kada se u zatvoru nađu tadašnji čelnici MUP-a, Andrija Jovičević, Mićo Orlandić i Milan Paunović, zatim pomagači iz NVO sektora**¹ i crnogorska opozicija, koja bi trebalo najviše da se stidi. Čabotarenko je odvedena iz Crne Gore još tokom istrage, a njen odlazak organizovale su međunarodne institucije na čelu sa šefom misije OEBS-a za Crnu Goru i Srbiju, Mauriciom Masarijem i Helgom Konrad, predstavnicom Pakta stabilnosti za borbu protiv trgovine ljudima. Oni su tada garantovali njeno uredno

¹ Prvo prikazivanje fotografije Tee Gorjanc Prelević tokom emitovanja priloga.

odazivanje na sudske pozive, što nijesu ispunili. Nakon brojnih pokušaja da dobijemo izjavu Masarija, koji je trenutno ambasador Italije u Egiptu, dobili smo odgovor da ne želi da komentariše svoju ulogu u toj aferi, dok Helga Konard naknadno odgovara da žrtve trafikinga ne moraju da se pojave na sudu što je potpuno suprotno izjavama koje je davala prije 10 godina. **To potvrđuje da je iza afere S.Č aktivnu ulogu imala međunarodna zajednica, koja je cijelu tu aferu izmislila i uz pomoć opozicije i dijela NVO sektora pokušala da utiče na političke prilike u Crnoj Gori².**“

2) Dana **2.11.2015**, u više puta emitovanoj informativnoj emisiji “Minut, dva” je objavljeno:

“Povodom skandaloznog izvještaja NVO Akcija za ljudska prava, u kome se na jedan neobjektivan, netačan i tendenciozan način pokušava da manipuliše o stanju napada na medije u Crnoj Gori, kolegijum naše medijske kuće, uputio je dopis svim medijima, nadležnim institucijama, ambasadama, međunarodnim organizacijama u kome najoštrije osuđujemo ovakav vid manipulacije. U izvještaju koji pretenduje da bude stručan i objektivan, nijednom riječju nijesu pomenuti zvjerski napadi koji se protiv naše kuće vode kao direktna posljedica poziva političara koji žele da se miješaju u našu uređivačku politiku. U izvještaju nije pomenut ni progon Glavnog specijalnog tužioca protiv našeg direktora, kao ni povreda na poslu naše urednice od kamenica koje su došle od strane pristalica jedne političke grupacije. Zato je u izvještaju organizator sukoba sa policijom proglašen novinarom pa je sada valjda svima jasno da se ovakvi izvještaji pišu ne na osnovu stručnosti i objektivnosti, nego na osnovu ličnih političkih i finansijskih interesa vlasnika ovih izvikanih organizacija, koji za ogroman novac poreskih obveznika Evrope pišu montirane, netačne i tendenciozne analize uz pomoć kojih pokušavaju da se miješaju u dnevno-politička dešavanja u Crnoj Gori.”

3) Dana **17.11.2015**, u više puta emitovanoj informativnoj emisiji “Minut, dva” je objavljeno:

“... Akcije za ljudska prava, Tee Gorjanc Prelević i Sonje Dijez iz Generalnog direktorata Evropske Komisije za proširenje, koje je procurjelo u javnost dobija dimenzije međunarodnog skandala. Kako pišu Dnevne novine, prepiska otkriva kako Tea Gorjanc preko dijela briselske administracije pokušava da se obračuna sa onima koji njoj ne odgovoraju, davajući instrukcije Sonji Dijez šta da pita crnogorske institucije, što ova, kako eksplicitno piše u prepisci, po nalogu Prelevićeve i radi. Tako Diez, dragoj Tei, piše da je tražila, između ostalog, od crnogorskih organa da objasne koja je bila pravna osnova za imenovanje Branke Lakočević za predsjednicu Upravnog suda i davanje diskrecionog prava Sudskom savjetu da imenuje druge kandidate, a ne one koji imaju najbolji rezultat. Na to Tea, dragoj Sonji, kako piše u mejlu, daje dalja uputstva šta sve da pita institucije, uz opasku da to bude među nama jer mora da štiti svoje izvore. U prepisci se pominje i Luka Perili, koji je inače ekspert Evropske komisije, a koji je učestovovao u izradi seta zakona o crnogorskom pravosuđu, kojega Prelevićeva kritikuje jer nije dovoljno na našoj strani, u odnosu na njihovu, gdje se jasno njihova strana odnosi na državu Crnu Goru. Ova skandalozna prepiska potvrđuje sve dosadašnje sumnje da nevladin sektor zloupotrebljava pozicije kako bi se politički obračunavao sa neistomišljenicima, a u slučaju Gorjanc i dodatni lični konflikt interesa koji sporovodi protiv pravosuđa u koji su uključeni i članovi njene porodice.”

4) Dana **18.11.2015**, u više puta emitovanoj informativnoj emisiji “Minut, dva” je objavljeno:

„Nakon što je prepiska mejlom direktorice Akcije za ljudska prava Tee Gorjanc Prelević i Sonje Diez iz Generalnog direktorata Evropske komisije za proširenje procurela u javnost, stižu i prve reakcije domaćih predstavnika sudske i pravosudne vlasti. Iz Vrhovnog suda na čelu sa Vesnom Medenicom zatečeni su prepiskom Prelevićeve i Diez, poručujući da ona u cjelosti narušava povjerenje u profesionalnost i objektivnost rada Akcije za ljudska prava i njene direktorke, te će zbog toga razmotriti dalju saradnju. Na prepisku nije ostao ravnodušan ni potpredsjednik Vlade i

² Drugo prikazivanje fotografije Tee Gorjanc Prelević tokom emitovanja priloga.

predsjednik Savjeta za vladavinu prava, Duško Marković. Očekuje da će njen sadržaj biti predmet razgovora sa evropskim partnerima u okviru redovne komunikacije tokom pregovaračkog procesa. U prepisci se pominje i rad Sudskog savjeta za koji Prelevićeva kaže da je sramota. No, predsjednik ovog tijela, Mladen Vukčević, smatra da najnoviji skandal ne može uticati na ocjene Brisela o napretku Crne Gore u oblasti vladavine prava. Za mišljenje smo pitali i Delegaciju Evropske unije u Podgorici. Oni međutim izbjegavaju da odgovore na pitanje da li je ovakva vrsta prepiske dozvoljena poručujući da je praksa Evropske komisije da konsultuje NVO sektor. Očigledan je pokušaj Prelevićeve da zataška skandal jer po njenom mišljenju u prepisci nema ničeg spornog, poručujući da je objavljivanje prepiske problematično sa aspekta novinarske i moralne etike. Zanimljivo je da su objavljivanja brojnih drugih prepiski u tabloidu Vijesti ili Dan koje ovi rade godinama do sada od strane NVO sektora tretirani kao čin novinarske hrabrosti i obaveze da javnost sazna šta rade osobe koje su na javnoj funkciji, pa je nejasno zbog čega ne bi ovo važilo i u slučaju Akcije za ljudska prava i njene direktorice.“

5) Dana **20.11.2015**, u više puta emitovanoj informativnoj emisiji “Minut, dva” je objavljeno:

"Vlada Crne Gore upoznata je na jučerašnjoj sjednici sa problematičnim ocjenama dijela administracije, u Briselu koju su prenijeli pojedini mediji, napominjući da će ta tema biti predmet komunikacije sa evropskim partnerima. Podsjetimo, Dnevne novine, objavile su prepisku mejlom direktorice Akcije za ljudska prava, Tee Gorjanc Prelević i Sonje Diez iz Generalnog direktorata Evropske komisije za proširenje. Na osnovu nje, otkriva se da Prelevićeva preko dijela briselske administracije pokušava da se obračuna sa onima koji njoj ne odgovaraju, dajući instrukcije Sonji Diez šta da pita crnogorske institucije što ova, kako eksplicitno piše u prepisci, po nalogu Prelevićeve i radi. Skandalozna prepiska potvrđuje sve dosadašnje sumnje da nevladin sektor zloupotrebljava pozicije, kako bi se politički obračunavao sa neistomišljenicima, a u slučaju Gorjanc i dodatni lični konflikt interesa koji sprovodi protiv pravosuđa, a u koji su uključeni članovi njene porodice."

Emitovanjem citiranih priloga televizija *Pink M* je postupala suprotno dužnostima emitera propisanim Zakonom o elektronskim medijima, pa tako medij u kontinuitetu nije doprinio slobodnom, istinitom, cjelovitom, nepristrasnom i blagovremenom informisanju javnosti o događaju, pluralizmu ideja, kao i unapređenju kulture javnog dijaloga. Navedeni prilozima prikazuju jednostrano i pristrasno izvještavanje televizije *Pink M*, koje je u ovdje navedenim slučajevima bilo na štetu HRA i Tee Gorjanc Prelević.

Televizija *Pink M* se posebno istakla kršenjem zakonom propisanih uslova prema kojima emitovani televizijski program mora biti vjerno prikazan, a različiti pristupi i mišljenja primjereno zastupljeni. U navedenim prilozima je potpuno izostalo informisanje javnosti o stavu HRA. U svim citiranim prilozima vijest nije istinito, nepristrasno i korektno predočena gledaocima. Nijesu navedeni izvori informacija niti je autor prepoznatljiv, pa je ostalo nedorečeno da li su objavljeni komentari spikera koji je izgovorio tekst, urednice informativnog programa Ivane Drobnjak ili glavnog i odgovornog urednika Gorana Radenovića ili mišljenje nekog drugog lica ili organizacije, iako su ovakvi postupci izričito zabranjeni Pravilnikom o programskim standardima u elektronskim medijima.

Emitovanim prilozima prekršena su načela objektivnosti, nepristrasnosti, blagovremenosti, tačnosti, zabrane diskriminacije, slobode objavljivanja komentara i primjene pravila druge strane propisana članovima 7, 8 i 11 Pravilnika o programskim standardima u elektronskim medijima. U nastavku navodimo načela koja su prekršena i na koji način:

i) **Načelo objektivnosti** (“obaveza elektronskih medija da u informativnim programima svako stanovište predstave na objektivnan način, bez uređivačkih intervencija i komentara kojima bi se favorizovala jedna strana, ili neistinito predstavio predmet informativnog sadržaja. Kada između

elektronskog medija i pojedinaca i/ili organizacija postoji interesna povezanost, onda se ta povezanost u programu mora jasno naglasiti”);

Navedeno načelo je prekršeno u svim prilogima ponaosob, kako slijedi.

Načelo je prekršeno u Prilogu pod 1) jer HRA, odnosno Tea Gorjanc Prelević, nije dobila priliku da iznese mišljenje na račun potpuno neutemeljenih optužbi koje je iznio sagovornik, odnosno neutvrđeni autor optužujućeg zaključka kojim se prilog završava.

U Prilogu 2) je potpuno izostalo obavještanje javnosti o saopštenju HRA koje se u prilogu napada, takođe od strane neutvrđenog komentatora.

U Prilogu pod 3) je potpuno izostavljen odgovor HRA, iako je istoga dana urednici informativnog programa Ivani Drobnjak, na njen zahtjev, dostavljen odgovor (dokaz u prilogu).

U prilogima pod 4) i 5) se nastavilo jednostrano izvještavanje praćeno malicioznim komentarima, bez objektivnog informisanja koje bi uključilo saopštavanje stavova HRA i Tee Gorjanc Prelević ovim povodom.

Svih 5 priloga obiluje uređivačkim intervencijama i komentarima kojima se isključivo favorizuje jedna strana, a neistinito predstavljaju informacije na štetu HRA i Tee Gorjanc Prelević.

j) Načelo nepristrasnosti (“obaveza elektronskih medija da činjenično izvještavanje jasno odvoji od stava, mišljenja ili komentara, pri čemu lično uvjerenje i mišljenje urednika i novinara ne smiju da diskriminatorno utiču na izbor teme i način njenog predstavljanja. Primjena ovog načela isključuje manipulisanje izjavama, saopštenjima i sličnim sadržajima s ciljem promjene njihovog osnovnog smisla (zlonamjerno skraćivanje ili montiranje djelova sadržaja i sl.), odnosno manipulacije slikom, tonom i sadržajem koje iskrivljuju osnovni smisao saopštenog”);

Navedeno načelo je prekršeno u svih 5 priloga jer ni u jednom nijesu jasno razdvojeni vijest i komentar odnosno činjenično izvještavanje od objavljenog stava, mišljenja odnosno komentara. Ilustracije radi, u prilogu 3 se i manipuliše prevodom oslovljavanja iz prepiske da bi se potencirala navodna prisnost učesnica prepiske (“Na to Tea, dragoj Sonji, kako piše u mejlu...” iako je u prepisci na engleskom jeziku jedino moguće obraćanje sa “dear”).

k) Načelo tačnosti (“obaveza elektronskih medija da izvještavanje bude zasnovano na činjenicama, odnosno zabrana emitovanja vijesti i izvještaja za koje emiter zna ili je mogao znati da su neistiniti. Vijesti i izvještaji koji se ne mogu potvrditi, ili čija tačnost nije pouzdano utvrđena, mogu se emitovati samo ako se jasno naznači njihova nezvaničnost ili nepotvrđenost”);

Izvještavanje *Pink M* potpuno ili znatno nije bilo zasnovano na činjenicama ni u jednom od spornih priloga, što se može sagledati na osnovu dokaza koje prilažemo. *Pink M* čak nije objavio odgovor koji su u samo jednom slučaju sami tražili (prilog 2). U trenutku emitovanja spornih priloga, *Pink M* je znao da su navodi koje emituju u odnosu na HRA i Teu Gorjanc Prelević netačni, ali su se ipak odlučili na objavljivanje.

l) Načelo slobode objavljivanja komentara (“sloboda elektronskih medija da u skladu sa svojom uređivačkom politikom komentarišu pojave, događaje i postupke pojedinaca, državnih organa,

političkih partija i drugih institucija, kao i obaveza da komentare jasno odvoje od ostalih vijesti i informacija, posebno onih koji se odnose na istu temu”);

Kako je već opisano, nije jasno ko je u emitovanim priložima autor komentara, niti su komentari odvojeni od ostalih vijesti i informacija na bilo koji način, iako su se komentari i informacije odnosile na istu temu.

m) **Pravilo druge strane** “(obaveza elektronskih medija da kod izvještavanja o pitanjima ili pojavama koje uključuju sukob bilo koje vrste, svim stranama koje su uključene u raspravu pruži mogućnost da u polemici učestvuju na ravnopravan način. Ovo načelo ne dozvoljava jednostrane napade na ličnosti, niti vođenje dugotrajnih ili ponovljenih kampanja u vezi sa pojedinim ličnostima, društvenim grupama ili institucijama, bez novih relevantnih podataka koji bi opravdali produženo ili ponovljeno izvještavanje o istoj pojavi, događaju, instituciji ili ličnosti);

Navedeno načelo je prekršeno emitovanjem svih 5 priloga, jer TV Pink M, ne samo što je onemogućio izvršnu direktoricu HRA da ravnopravno učestvuje u raspravi, nego je u potpunosti zanemario objavljivanje saopštenja i odgovora koji su im blagovremeno bili na raspolaganju.

S poštovanjem,

Tea Gorjanc Prelević,
izvršna direktorica

